

BUDA-PESTA

24 Septemvre st. v.
6 Octomvre st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 72.

ANULU XIV.
1878.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romanii'a 2 galbeni.

B o i i.

(Datine si credintie române.)

(Urmare.)

Dupa timpu:

Diorila si *Diorianu*, numele unui bou fetatu în diori de diua séu pe la diori. Se numescu astfel si acei boi, la carii colórea perului e plavana séu murga, adeca alb-suria séu întunecata. Totu cu aceste numiri se afla la poporulu românu si o fiintia mitologica. ⁵⁾

Medelênu, numele unui bou fetatu pe la médiadi. *Medelênu* se mai numesce inca si acelu bou, a carui jumetate de códa e alba, iéra în colo colórea perului e plavana séu porumba; séu si acel'a a carui córne sânt crescute în laturi.

Murgila, numele unui bou fetatu când inseréza séu în *amurgulu* serii, când se îngâna diu'a cu nóptea. *Murgila* se numesce si-o fiintia daco-mitologica. ⁶⁾

⁵⁾ At. M. Marienescu. Seranu si Diorianu, Serila, Medila si Diorila, dóue povesti pop. Pesta 1873. — Antonu Pannu. Proverburi séu povestea vorbii P. III. Bucuresci 1853 pag. 68; si : O siedietóre la tiéra séu caletorfi'a lui Mosiu-Albu. P. II. Bucuresci 1852. pag. 51.

⁶⁾ A. Pannu. Proverburi P. III. p. 68. — Idem O siedietóre la tiéra P. II. pag. 51. — Dimitrie Bolidinênu. Traianida, poema ep. naționala. Bucuresci

Dupa locu :

Valênu, numele unui bou fetatu într'o vale; *Ocolênu*, numele unui bou fetatu într'unu ocolu; *Câmpanu* si *Câmpianu*, numele unui bou fetatu ori si unde într'unu câmpu; *Padurênu*, bou fetatu într'o padure. Déca-i la peru negruporumbu inca se numesce *Padurênu*; *Tolocanu*, numele unui bou fetatu pe o tolóca séu ima-siu; *Codrénu*, bou fetatu într'unu codru.

Dupa peru :

Lupanu si *Lupanelu*, numele unui bou cu perulu suru-galbiu; *Balanu*, *Balaiu* si *Balanelu*, numele unui bou cu perulu albu; *Plavanu* si *Plavanelu*, bou cu perulu alb-suriu, séu pe la urechi albu, pe sub pân-tece rosiiu-albiu, iéra în colo porumbu; *Rosila* si *Rosiu*, nume de bou a carui peru e rosieticu; *Plavitiiu*, numele unui bou, a carui peru sémena a fi de colórea boilor plavani. Aceste dóue numiri : *Rosiu* si *Plavitiiu* se afla si 'ntr'o doina poporala de peste Oltu. Éta si respectiv'a doina :

Frundia verde usturoiu,
De-ti e doru, Neico, de noi

1870 p. ó. — Înse aice e terminatiunea în „ilu“ — *Murgilu*, ceea ce nu e corectu pentru că la poporu acest'a terminatiune n'am audit'o pâna acuma.

Fà-te negustoru de boi
 Si vina 'n gasda la noi,
 C'are taic'a sîese boi
 Si din sîese vinde doi,
 Doi îi vinde, doi opresce,
 Doi mi-i dà mie de zestre,
 Pe *Rosîulu* si pe *Plavitîu*
 Cumperati din Mehedinti.
 Pâna boii veti tocni,
 Amêndoi ne-om logodî. 7)

Porumbu si *Porumbrênu*, numele unui bou cu perulu surîu. *Galbenu* si *Galbanelu*, numele unui bou a carui peru e galbîu. *Florênu*, numele unui bou pestritîu, adica cu pete albe pe pântece, pe còste, pe spinare si pe picîore, iéra cealalta colóre a perului e roşia sêu négra. *Mândrila*, numele unui bou împestritîatu cu peru rosîu, albu si negru. *Prianu*, numele unui bou, a carui jumetate de corpu e acoperitu cu peru negru si jumetate cu albu. *Rotila*, numele unui bou, care pe la mijloculu corpului are unu cercu albu de peru, iéra în colo peste totu corpu e negru. *Murgu*, bou alu carui peru e ce-va mai întunecat, decâtu a celor'a ce se numescu „porumbi.“ *Negrila*, *Negrênu*, *Negru* si *Negrutîu* numele unui bou cu perulu negru-întunecat. *Codalbu* sêu *Cudalbu* si *Cudalbelu*, numele unui bou, la care vêrfulu codii e albu iéra în colo peste totu corpu e de alta colóre. *Tintila*, *Tintesiu* si *Tinte*,

7) V. Alecsandri. Cânteca de peste Oltu, publ. în „Convorb. lit.“ an. X nr. 6. Iasi 1876. pag. 211.

Maritata si totusi fara barbatu.

— Romanu americanu, de Mrs. May Agnes Fleming. —

(Urmare.)

— Acesta mi-a fost si mie enigmaticu, acum inse credu că amu aflatu resolvarea.

Si Ulrich povestî episod'a, ce-lu îndemna pe mediculu Worth înainte cu doi ani a merge în nôpte si viforu la castelulu Lyndilh si acolo a asistá la o nascere.

Robert ascultá iérasu cu interesare încordata; elu îsi aduse aminte de cuvintele lui Mr. Lyndilh, amintindu acela despre o fetitîa, care curêndu dupa nascere repausá.

— Parerea mea este, — continuá Ulrich, — că domnulu betrânu a tîenutu în secretu de muma sustîenerea copilei si numai în sal'a de aşteptatu i promise că i-o va redá, de cumva se învoiesce a se cununá cu Sir Hugo Charteris. Ea credea că fic'a ei e mórta. Că tóte mamele, asiá si ea, sacrificá tóte pentru copil'a ei, si asiá se învoî. Si acea punctu't'a, — încheiá elu cu bucuria espressa, — se afla în chilía lateralá.

— În odai'a lateralá? — ilu întrebá Robert Hawksley cu uimire.

Enararea se începù de nou si se pareá că nu mai

nume de bou, care are o tinta alba în frunte, iéra în colo colóreá perului e un'a si aceea-si peste totu corpu, sêu unu bou care are ici-colea pete albe pe corpu. *Steênu*, numele unui bou, care are o stea alba în frunte.

Cumca aceste sîese numiri din urma, precum si altele, sînt fòrte respândite la poporulu românu se vede din mai multe colinde, cari se uréza în Bucovin'a si Români'a în sér'a spre Sân-Vasile si cari se 'ncepu asiá:

Plugulu badii cu 12 boi,
 Boi bourei,
 În còda *cudalbei*,
 În frunte *steenei*,
 În trupu *tintatzei*,
 În pretîu de-o mie de lei. 8)

Apoi din acést'a:

Aho! ha! ho!
 Plugulu badii cu 12 boi,
 Boi *bourci*,
 În còda *cudalbei*,
 În frunte *tintatzei*,
 În còrne 'nferati,
 În pânteci *balani*,
 Pe spate *plavani*. 9)

Brezila, *Brêzu* si *Brezoniu*, numele unui bou, care are o péta alba în frunte. Cumca si aceste trei numiri sînt fòrte respândite

8) Mai multe colinde din colec'tia mea.

9) V. Alecsandri. Poesii pop. rom. Bucuresci. 1866. p. 102.

are finitu; Ulrich i reporta despre primirea epistolei si în ce modu a primitu elu dela Olivia copilitia în deminét'a dîlei de cununá.

— Faptulu e adeveratu, — dîse Ulrich, — ea e întru adeveru fetitîa din istori'a medicului Worth, si soçi'a dtale a fost acea dama misterioasa. Ea ênsasi mi-a spus, că fetitîa e a ei, si pe lînga tóte abundantie ea pórtá si unu medaillon cu fotografi'a dtale si sémna multu cu dta.

Ulrich se redicá si aprinse lamp'a.

— Voiu sê aducu pe Polly aici, déca cumva nu va dormi înca.

Polly inse dormiá si Rosanna, care sîdea lînga patulu ei cu espressionea unei Meduse de granitu, nu ar fi suferitu pentru toti parintii lumei, sê o scóle.

— Cum a pututu Mr. Hawksley sê aştepte atâta timpu, póte si acum pâna mâne, — dîse ea într'unu modu arogantu.

— Sor'a dtale are dreptate, — respunse Robert, — eu o voi vedé mâne, înainte de plecarea mea.

— Plecare? Voiesci dta întru adeveru sê parasesti Anglia si sê abdicî de tóte pretensiunile?

— Lady Charteris, — elu esprimá acestu nume liniscitu si rece, — a trecutu deja peste otarele An-

pintre poporu se vede din urmatorulu pro-
verbu :

Pâna sè dica *bou brézu*,
Vine sórele l'amédi.¹⁰⁾

precum si din urmatórea frântura de limba :

„Nu e anevoe a dice *bou brézu*, *birlobrézu*,
dar e anevoe a dêrlobêrlobrezí dêrlobêrlobre-
zitur'a din oile dêrlobêrlobrezénului.“¹¹⁾

Borzila, numele unui bou, care e la peru
negru.

Dupa córne :

Corbanu, numele unui bou cu córnelé
mari si simetricu, frumosu crescute. *Butacu*,
numele unui bou, caruia îi pica din te miri ce
causa unu cornu si remâne numai cu unulu.
Siutu, unu bou, caruia i-a picatu séu i s'a
ruptu din te miri ce cauza amêndóue córnelé
si-a remasu numai cu melciurile. *Plescanu* si
Plasila, numele unui bou cu fruntea lata si cu
córnelé întórse îndereptu spre spate. *Tintaciú*,
numele unui bou cu córnelé dreptu în sus si
cu ochii ageri. *Cornila*, bou a carui córne sînt
mari.

Dupa faptur'a corpului si-a capului :

Botocanu, unu bou grosu, încalatu, bolo-
canosu si greoiu. *Tulucu*, numele unui bou
micu, grosu si cu córnelé scurte si gróse. *Bo-
tiolanu*, unu bou cu capulu mare si la corpu

¹⁰⁾ I. C. Hintiescu. Proverbele rom. Sibiiu 1877
pag. 18.

¹¹⁾ Idem de eadem pag. 4.

gliei si se afla în caletoria spre Itali'a. Pentru ea am
abdîsu odinióra de numele meu, de reputatiunea si
patri'a mea, pentru ea potu sè me resolvediú si la mai
mari sacrificiu, sè abdîcu si de ea. Prejudeca numai,
ce potu involvá pretensiunile mele. Eu i nimicescu
esistinti'a, spre a fi prinsu în momentul revederii cá
unu hotiu. Eu nu potu a-mi justificá nevinovatia
mea, si asiá totu se continua vechiulu resboiu între
fortia si dreptu. Precum stau acum lucrurile, ea póte
sè me uite si sè traiésca în pace, déca si nu in fer-
cine. Eu nu o potu espune clevetirilor lumei, Ddieu
sè-mi ajute si sè me scutéscá de lasitatea sinu-
ciderii!

Elu isi puse mânile pe mésa si-si razimá încetu
capulu greu. Cu compatimire intima îlu lasa Ulrich
Mason singuru cu durerea lui.

Deminéti'a erá negurósa si posomorita. Firma-
mentulu se asiédiá greu în ornatu peste orasiulu negu-
rosu. Polly înse erá destulu de stralucita cu hain'a
vêneta de matasa si cu bucelele ei aurie, spre a luminá
cas'a întréga.

Domnulu strainu o tinea gingasiu în braçie,
priviá scrutându în faci'a ei micuti'a, si Polly, pe care
Ulrich si Rosanna o tractau cu finetie si supunere, cá

micu. *Buzila*, unu bou a carui buze sînt fórte
mari si dabalazate.

Dupa flori :

Viorénu, dupa viorele (lat. anemone hepa-
tica). *Odolénu*, dela plant'a odolénu (lat. Vale-
riana off.) *Alacu*, déca sémena la peru cu spi-
culu alacului (lat. Triticum spelta.)

(Va urmá.)

S. Fl. Marianu.

Cursu elementaru de istori'a literatu- rei române.

(Urmare.)

93. *Iordache Slatineanu*, boieru românú,
poetu, tipari la 1797 în Sibiiu o traducere în
versuri a tragediei lui Metastasio, „Achileus
în Schiros.“

94. *Ioanu Baracu* care a compusu pentru
poporu mai multe opere în versuri precum :
„Istori'a lui Arghiru si a pré frumósei Elene
seu Daci'a si Traianu“, Sibiiu 1800; „Resipirea
Ierusalimului“, Bucuresci 1821; *Odisea*, Lu-
cretia si *Alesandri'a*.

95. *Danielu Macedoneanulu*, autorulu unui
Dictionaru grecu modernu, meso-romanu, bul-
garu si albanesu, tiparitu în Viena la 1802.

96. *George Farkas*, canonicu prepositu în
Oradea-mare, barbatu fórte luminatu, pe care
cercetându-lu Sincai pe la 1802, pe când pe-

si când ea ar fi autocrata, se lipiá de elu într'unu
modu straordinariu. Ea îlu sarutá, si aratá medaillo-
nulu, si-i spunea, cá o chiama Polly, si cá „Dozy s'a
dusu de totu.“

— Pe ea trebuie sè o chame Maria, — observá
Ulrich.

— Eu credu cá o chiama Paulina, — respunse
Robert liniscitu, — asiá a chiamatu si pe baba sa si
pe sor'a de gemenu a mumei sale. Numele Paulina e
fórte usitatu în famili'a Lyndilh. Numele fetitiei e
„Paulina Lisle.“ Eu în America am primitu conumele
mumei mele, si cugetu a-lu si tîné. Dta Mr. Mason
dá Pollei numele dtale, si o tîne pâna când o va cere
mum'a ei. Dreptulu ei trebuie sè premérgea.

Elu o sarutá cu amóre parintiésca. Dupa o ju-
metate de óra elu parasí pentru totu-de-una Half-
Moon-Terrace.

— „Columbia“ pléca mâne“, — dîse elu des-
partiéndu-se, — si eu me reíntorcu cu ea la America.

Ulrich Mason plecá la teatrulu Britania. Elu
erá unu omu sentimentalú, si totu îlu urmariá tóta
dîu'a cugetându la sórtea trista a lui Robert Hawksley.

(Va urmá.)

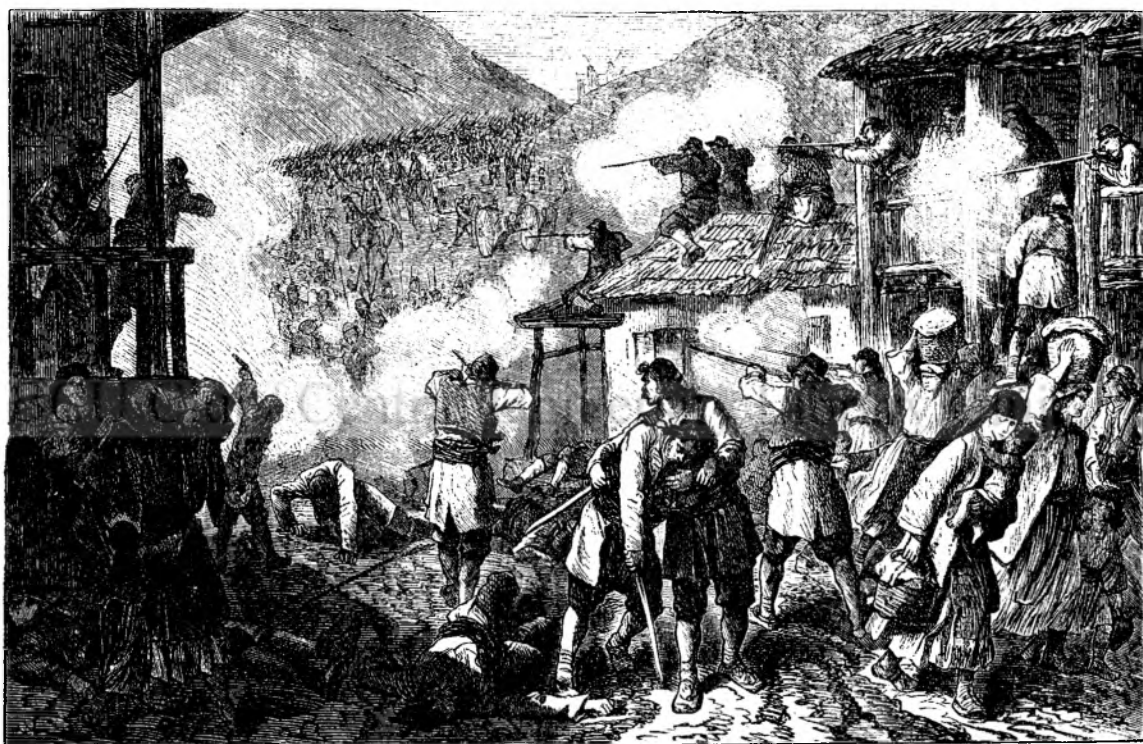
trecea în curtea bunului și zelosului episcopu oradanu Ignatiu Darabantu, dice că-lu află pururea cetindu și lucrându. Sincai vediu la dēnsulu mai multe opere gata pentru tipariu, precum : „Istori'a bisericesca universală“ 2 tom.; „Comentariu în Testamentulu nou“, iera atunci lucră la comentarea Psalmilor lui David.

97. *Doctorulu G. Const. Rosa*. Român din Macedoni'a, contimporanu a marilor barbati Miculu, Sincai, Petru Maioru, Budai etc.; avemu dela dēnsulu „Cercetări despre Românii dincolo de Dunare“ în limb'a greca, Pesta 1808, traduse în românesce de Sergiu Hagiade, Craiova, tip. Th. Macinca și R. Samitca 1867 pag.

„Chrestomaticulu Românescu“ din care înse pentru lips'a partinirei broșur'a întâia putu a esi la lumina numai la 1820, apoi încetă.

101. *Constantinu Diaconovici Loga*, colegu de profesura a lui Cichindealu la Aradu, s'a deprinsu cu Gramatic'a limbei. Operele ce avemu publicate de dēnsulu sânt „Ortografia séu drépt'a scriere“, Buda 1818; „Gramatica Româna“, Buda 1822. Aceasi cu Slove 1823 și „Viéti'a lui Christosu“, idem 1832.

102. *Mitropolitulu României Dionisiu Lupulu*, care pe la 1819, se interesă asiá de multu cu instruirea tinerimei, și primulu tramise cu cheltuiél'a sa juni din tíera cá sè studieze în

Lupta la o strimțóre în Hertiegovina.

XV+61 și „Despre scrierea și lectur'a românesca“, cu litere latine, Buda 1809, pe care o cunoscemu înse numai din recenziunea lui B. Kopitar.

98. *Nicolae Nicolau*, care a scrisu o Geografia în 2 tomuri, Buda 1814 și pe Plutarchu cu icône 18 9.

99. *Anton Marchi*, directorulu școlilor din Bucovina, a scrisu o Gramatica nemtiésca românesca, Cernauti 1810.

100. *Teodoru Racoccea*, bucovineanu, a scrisu pușinu; e însemnatu totusi pentru că fu primulu, care facu încercarea de a publică pe la 1817 o fôia literaria româna sub titlulu :

Italia. (Poenariu, Marcovicîu, Efrosinu Potca, Moroiu etc.)

103. *Mitropolitulu Veniaminu*, urmatorulu lui Iacobu, contimporanu lui Vulcanu și mece-nate ca și acest'a alu literaturii române. Multime de cărți bisericesci se tiparira sub dēnsulu.

104. *Efrosinu Potec'a*, bunulu și virtosulu profesoru și egumenu dela Motru, este și elu din calugarii cari au precedatu cu tiparirile lor, rescóla naționala dela 1821.

Finea partii întâie.

George Popescu.

S A E O N U

Calindarul septemanei.

Dumin.	24	6	F. 16 d. R. I. Luca.	s. m. m. Tecla.
Luni	25	7	c. ma. Eufrosina,	s. m. Pafnuțiu.
Marti	26	8	mut. s. ap. ev. Ioan,	s. m. Chira.
Mercuri	27	9	s. m. Calistrat,	s. ap. Mareu.
Joi	28	10	c. p. Cariton,	s. m. Alesandru.
Vineri	29	11	c. p. Ciriac,	s. m. Petronia.
Samb.	30	12	s. st. m. Grigoriu	Arm.

M e h a d i a.

— *Impressiuni si schitie.* —

I.

Timișoara, augustu 1878.

Geamentanele curelate, plaidulu pe umeru. Dvostre sciti ce însemnau aste : eram gata de caletoria.

Înse o ochire spre orologiu ne convinse, că eră pré timpuriu a face saritur'a de drumu pâna la gar'a, ce haru societății ni-o facu în Fabricu, sê nu mai patîmu fatalitate a ajunge în suburbiulu vecinu tocmai bine a audî siueratur'a de adio a trenului.

Eră timpuriu, pré timpuriu, inse ce nu face împacientî'a!

Am plecatu petrecêndu recôrea diminetiei — nu în sal'a de așteptare, unde o juna parchia facea contemplatiuni melancolice, — ci afara în gradina, unde puteni sê admiri puterea banilor, care arangéza cu iutîmea fulgerului astfel de locuri desfetate, cu flori si arbori, cum întâlnessi la tôte statiunile acestui drumu nou.

Se semnală. O salutare celor remasi si atunci ocupându locu facuramu cunoscintîa consôgielor de drumu. Erau dôte dame nu pré de etate, unu domnu ce dormiă fâra visu, si-o copilitia ce veniă singura din Triest, avêndu dupa grumazu prim'a unui cartonu însemnatu cu tôte statiunile pâna la Orșiova. Petrecuse bine, si cá orfana recomandata publicului, aflase în tôte locurile o mâna conducătoare, si câte unu sufletu generosu.

Soliditatea societății ne placu, deosebitu blond'a copilitia cu ochii catefelati îmi stêrnî simpatia, — când — spre nu pré mare placere mai intră o dama, care — balansandu cu grația primia sarutulu de mâna alu unui cavaleru.

Eră chiar parchi'a din sala, pe care o luai dreptu niste noi casatoriti, ce se despartu ântâia-data.

Înse me desamagfi, căci abiă se puse trenulu în mișcare, si frumôs'a dama erupse — nu în plânsu, ci în unu rîsu, întrebându-me :

— Esti emancipata ?

— Emancipata ? — repetai mehanalminte, — cum iai cuvêntulu acesta ?

— Caletoresci singura. E bine! eu cunosc nu mai trei plase de femei ce postedu spiritu a cercă lumea fâra molestuoăa supraveghere a unei fiintie, ce trage tutunu ; anume : prusienele, aciôrele si — educătoarele.

Nu responsei magulirii, ci facêndu semnu de tacere iubitei mele mame, o întrebai :

— Din care din cele trei plase faci parte ?

— Sûm educătoare, si vinu din o visita facuta parintilor.

Totu-de-una nutrisem ôre-care iubire pentru persônele a caror chiamare este educatiunea. De multe ori pasîrea lor dêmna si modesta mi-a storsu admiratiunea, acum inse la astu contrastu întêlnitu, recunoscu, că eram adâncu îndatorita în a le stimă.

Naturelulu de argintu viu a acestei dame ghicise ce me ocupă, rise în felulu seu, si începù a enarâ cu o nespusa iutîme cunoscintî'a unui tineru, ce-i servise întregulu drumu dreptu cavaleru, platindu tôte licariturile si dulcetiele.

Nu-mi placu directiunea discursului, o întreprusei cu întrebarea că :

— Unde esti plasata ?

— Într'o familia, unde sînt adorata pâna la es-tasu. Cunosci famili'a A. din V. ?

— Atunci vorbești si românesce ; famili'a asta e una din cele mai române.

— Oh ! cum vorbești dta. Cine este astadi cu avere si reputatiune sê comita nebuni'a a dîce seriosu, că este românu, si apoi sê mai pretindu si dela copîi sei, asta ?

Prejudetiulu ei orbu, me doru. I-asi fi responseu cu dragu asiă cum îmi plutiă pe buze. Dar nu merită, căci ea repetase asta frasa numai dupa ce-o audise de la aceia, unde servece cá scuza la educatiunea straina, ce dau copîilor.

Iéta pâna unde duce educatiunea moderna ! — Poporulu, simburele adevratu alu natiunii, cunôsce puçinu istori'a strabunilor sei mari ; elu inse dîce ori când cu capulu redicatu : „Sûm românu !“ — Ôre fa-l'a si mângaierea poporulu, inteligintî'a crescuta cu atâte greuminte, ce dîce ea ? . . . — Tace . . . tace si-si educa copîii si copilele în spiritulu modernu, care-lu putemu esplică asiă : asi negă originea, si-a deride totu ce este românescu.

La Lugosiu ne eliberă întêmplarea de asta persôna tinera, ce mai că-mi stricase voi'a caletoriei. De aici inse prospectulu intinsu, delusiele cu siruri de vîi grigite, clăile de grâu asiediate cum n'am mai vedîutu, holdele de cucurudiu, si în capetu tufarii padurosi, dupa care se inscenau conturile muntilor, îmi încatenase întrég'a atentîune

Cu ce înaintâmu mai adêncu, variă loculu, si unde pomaritul aduce adevrata revolta, si femeile luca voinicesce în rêndulu barbatilor, primesci impressiunea de linisce, ce se schimba numai dupa ce ai trecut nenumeratele sate, resfirate cá puncte albe, din cari se 'naltîa turnulu bisericeii.

Ajunseramu la Caransebesiu, orasiu cu renume bunu. Si ce remase alt'a, decâtu a ne opri puçinu si în elu ? !

Emilia Lungu.

Oglind'a lunei.

(H.) Guvernulu românu aduce prin o nota la cunoscintî'a puterilor cererea Rusiei, si dispositiunile cabinetulu din Bucuresci, în privintîa încheiării tratatulu de a predă Basarabia autoritătilor russe.

În acea nota între altele se dîce :

„Astfel, ori câtu de durerose sînt pentru Ro-

mân'ă câte-va condițiuni din tratatul dela Berlin, si cu tóte că, în câtu privesce întregimea acestor condițiuni, așteptarea națiunii române, care isi manifestase drepturile si dorintiele sale, fia prin voturile corpurilor legiuitoare, fia prin actele si cuvintele delegatilor sei la congressu, n'a fost îndeplinita, guvernulu român nu póte decâtu sê se conforme otaririlor supreme ale Europei si e otaritu a le esecutá într'unu spiritu deplinu lealu."

La scirile respândite, că bulgarii din Dobrogia aru fi hotariti sê se opuna stapânirii române, „Român'ă Libera“ face următoarele reflessiuni:

„Afflămu, că guvernulu n'ar fi dormindu pe dafinii nepasării, si că ar fi lucrându pentru întimpinarea unoi scene, pe atātu de dureróse pentru noi, pe câtu de neleiale si nebulgare, despre care se dice anume, că ar stá gata sê ne primésca cu pusc'ă la ochiu.“

„Pesti Napló“ scrie, că Andrásy numai cu mare greutate a pututu sê obtîna dela congressulu din Berlin mandatulu d'ă ocupá Bosnia si Hertiegovina, si dîce că acela numai atunce i s'a acordatu, când elu a amenintiatu, că va parasí congressulu si va plecá acasa.

Dar si atunce Andrásy a afirmatu, că ocupatiunea va fi usóra, fâra versare de sânge si fâra spese. Se sustîne, că dînsulu ar fi diu: „La ocupatiune nu ne trebue de câtu unu regimentu de soldati, o musica militara si unu stégu!“

„Român'ă Libera“ primesce din Tulcea următoarea însciintiare:

„Este adevératu, cumca bulgarii din Ruscîucu si din Galati umbra sê atîtîe pe bulgarii din Dobrogia la resistintia, dara arme nu sînt înca împartîte.

„Informatiunile mele me autorisa a ve spune, că puçini vor fi aceia cari vor cutezá sê se împotrivesca la ocuparea Dobrogei de către Români, si că resistintia nu póte fi seriósa.“

Autoritátile rusesci au datu guvernului provisoriu alu Bulgariei instructiuni d'ă chiamá sub stéguri pe toti Bulgarii in stare d'ă purtá armele, cu scopulu d'ă formá o armata teritoriala de 50 bataliône de infanteria, 70 escadróne de cavaleria, 4 sotnie de artileria si 4 regimente de geniu.

Unu nou resboiu are sê isbucnesca în Asia. Acest'ă va sê fia rezultatulu unei intrige rusesci. Anume Russia, spre a dá lucru Engliterei în Asia, a facutu o alianta secreta cu Afganisthan. În urmarea acesteia, unu oficieru de fruntaria alu emirului de Afganisthan a opritu missiunea englesa d'ă caletori prin tíera mai departe, amenintîndu-o chiar cu opunere armata.

În urmarea acesteia missiunea s'a rentorsu. Acuma Engliter'ă e iritata contra lui Sir Ali, emirulu de Cabul. Resboiulu e înlaturabilu. Garnisónele englese la granit'ă Afganisthanului au fost întarite.

„L'Orient“ scrie, că Rusii desiértéza în continuu Dobrogia. Prin Ismail trecu necontentitu trupe, din cari cea mai mare parte se retîne în Basarabi'ă.

Cartirulu generalu rusescu din San-Stefano s'a mutatu la Adrianopol; rusii esîndu din San-Stefano, acolo întrara turcii.

Corpurile legiuitoare ale Romaniei s'au deschisu prin mesagiu domnescu, pe care l'a cetitu ministrulu de esterne Cogalniceanu.

Din Bosnia si Hertiegovina vinu sciri totu mai asigurátore de pace. Trupele de ocupatiune luara mai tóte positiunile de frunte. De curêndu a capitulatu Livno, Clobuc si Zvornic.

Aretarea oficiala spune, că perderile pâna la 17 sept. se urca la 3076 raniti si 1006 morti.

Lupt'ă la o strimtóre în Hertiegovina.

— La ilustratiunea de pe pag. 460. —

Ocupatiunea Bosniei si Hertiegovinei, care în scurtu timpu a devenitu unu adevératu resboiu, ofere multe scene unui pictoru.

Tieri mantóse, cu multe strimtori, ele facu lupt'ă fórté grea, unde o mâna de ómeni potu sê sustîna foculu chiar si în contra unui numeru cu multu mai mare de inimici.

Din raporturile díuarelor politice scimu, cu câta desperatiune si-a aperatu poporatiunea de acolo pamêntulu stramosiescu, chiar si femeile au apucatu arm'ă.

Fia-care cotitura, fia-care strimtóre a fost aperata cu eroismu si abnegatiune. Ilustratiunea din nr. presinte înfúçisieză o asemenea lupta sângerósa.

Literatura si arti

„Studii Constitutionale.“ Sub acestu titlu a publicatu dlu G. G. Meitani la Bucuresci o lucrare politica, ce are sê ocupe unu locu de frunte în literatur'ă nóstra. Materiile ce contîne acésta carte sînt urmátorele: În o tíera constituționala nu se pune în discutune persón'ă si actele principelui; Domnulu domnesce, elu nu guvernéza; Scól'ă radicala si adevérat'ă democratia; Camer'ă; Press'ă în unu statu constituționalu; Visitarea domiciliului; Senatul; Înalt'ă curte de cassatiune si de Justitia; Legea electorala; Resboiulu; Conventiunea comerciala din 1875 cu statulu vecinu austro-ungaru; Întinderea exercitiului suveranitatii nóstre. Tóte aceste sînt tratate cu profunditate si în stilu elegantu. Se afla de vëndiare la librariile Danielopolu si Socce în Bucuresci. Prettulu 10 lei.

La concursulu din Montpellier — precum se scrie din Paris „Observatorulu — s'a tramisu si o poesía subsemnata: „O Româna din Têrgulu-Muresiului“, careia i s'a acordatu o mentiune, adeca s'a consideratu că apropiata de cele ce au fost premiate. Dar fiindu că autórea nu si-a insemnatu numele într'unu plicu separatu, nu se scie cine e? Deci e rugata a împartesî acést'ă dlui Obedenaru în Roma, decopiându totu odata si acea poesía.

Tabloulu „Basarabia.“ Pictorulu Verussi din Iasi a facutu unu tablou ce represinta Basarabia, si pe care l'a espusu la magazinulu Gebauer în Bucu-

resci. Acestu tablou — scrie „Press'a“ — exprima pe pânza ceea ce tier'a are pe ânima : durerea si indignatiunea. Tabloulu dlui Verussi represinta o fêta tinera în costumul naționalu; ea siede pe o bucată de stânca rupta din cost'a alteia, cu capulu radiematu de mân'a stânga; mân'a-i drépta cade în jos; ier' la picioare-i zace asvêrlitu drapelulu tricoloru. Espressiunea generala a figurei este o melancolia; dar espressiunea concentrata în modu mai puternicu se afla în fația. În privirea ochilor sei se exprima o durere asiă de adâncea, pornita din fundulu ânimei, încâtu mișca pe privitoru.

Tabloulu luării Grivitei. Primari'a din Iasi a acordatu 10—12,000 lei pentru facerea unui tablou istoricu din campani'a anului trecut, care sè represinte ataculu din diu'a de 27 augustu, la care s'a ilustratu atâtu de multu regimentulu alu 13-le de dorobanti si care l'a facutu stapânu pe podisiulu dinaintea redutei Griviti'a. Aristulu Schönberg din Viena a si schitiatu tabloulu, care s'a gasitu bunu si corespundietoru. „Stéu'a Români'i“ — de unde scótemu acés-ta împartesire — mai afla, că si comitetulu permanentu ar fi dispusu a acordá o suma corespundietóre pentru facerea tabloului alu doile, care represinta reluarea Grivitei în diu'a de 31 augustu, lupta la care au participatu împreuna cu alte regimente si alu 13-le de dorobanti.

Notitie scurte. Teatrulu de opera în Budapesta, care s'a inceput a se cladi înaintu cu doi ani, în anulu viitoru va fi sub acoperisú. — Marele poetu francesu, Victor Hugo, a terminatu unu opu în douu tomuri, intitulatu „Toute la Lyre“, care va aparé în iér'n'a viitoare. — Dlu Pascaly declara în „Românulu“ că nu s'a retrasu dela teatrulu naționalu, ci terminându-si stagiunea, nu mai are curagiulu sè face unu nou angagiamentu.

Biserica si scola.

Scól'a profesionala de fete în Bucuresci. Lips'a de industria în Români'a si puçinele cariere deschise pentru femeii au facutu sè se simta necessitatea de a se da educatiunii si instructiunii femeii o directiune industriala si folosietóre vietii practice. Prin crearea scólelor profesionala de fete s'a pusu fundamentulu acestei idei salutare, si rezultatulu ce a datu acés-ta scóla în Bucuresci a probatu, că românele sânt destulu de apte pentru a ocupá unu locu în societatea industriala européna si că peste puçinu vor puré smulge din mâile strainilor celu puçinu o parte din industri'a fina, cu produsulu careia femeia româna, lucrátóre si onesta, își va creá mijloce de esistintia.

Episcopí'a Dunarei de jos, ce si avea resiedintia în Basarabi'a la Ismail, se va mutá de acolo în Români'a. Galatiénii ceru, că episcopí'a acés-t'a sè se mute în orasiulu lor, unde se muta si seminariulu.

Menuntiusiuri. Ministerulu de culte voiesce sè infintizeze la Posionu o universitate. — Consistoriulu din Sibiu — precum cetimu în „Telegr. Rom“ — a admisu la esamenele de calificatiune 23 candidati de preotia si 41 la invetiatoria; s'au relegatu din cei primi 4, din acesti din urma 5. — Diet'a din Triest a decisu sè adreseze guvernulu rugarea pentru infintierea unei facultati italiene de drepturi în Triest. — În lun'a lui oct. se va deschide în Budapesta unu cursu telegraficu pentru femeii. — Consistoriulu celu mai de aproape se va tiné în Roma în febr. 1879.

A v i s u.

Adunarea generala a societatiu pentru fondu de teatru românu convocata pe 10 si 11 octomvre a. c. la Alba-Iulia în urma încunoscintiaru telegrafice a comitetulu arangiatoriu de acolo din caus'a unor pedece neincungiurabile nu se va puté tiéné.

Budapesta în 29 sept. 1878.

Comitetulu asociatiunii.

Ce e nou ?

Dela curti. M. Sa regele ve vini în mijloculu lui octomvre la Budapesta, spre a deschide diet'a, apoi va merge la Gödöllő, unde se vor tiné mai multe vênátóre. — Regele si regin'a Italiei vor cercetá pe la mijloculu lui octomvre Sicilia.

Sciri personale. Archiducele Iosif, terminându inspectarea honvedîmei, s'a rentorsu la Budapesta. — Lord Beaconsfield e bolnavu. — Moltke s'a recitu la manevre si acuma zace. — Dlu B. Boerescu s'a rentorsu din strainetate la Bucuresci.

Fic'a Sultanului. Dilele trecute Sultanulu a chiamatu la sine pe fiulu lui Osman pasia si i-a disu, că vré sè-i face unu presentu pentru serbatorile Bairamului cari se apropiu. La întrebarea tinerului, că ce va fi acelu presentu, Sultanulu i-a respunsu, că i va dá de soçia fic'a sa cea mai mare. Suprinderea si bucuria tinerului fu fórte mare. Nunt'a se va serbá dupa serbatorile Bairamului.

O corabia cu petroleu a arsu. La 22 septemvre a sositu din Filadelfia la Triest o corabia americana „Jeremia Simonson“, care a fost încarcata cu 2969 de butóie cu petroleu; dar tocmai când a ajunsu în portu, petroleulu a luat focu. Însedar a fost tóte ajutórele date, căci vântulu suflându tare, tóta corabi'a luá focu si nimica nu se puté scapá din ea.

Dorulu de bataia alu ostasilor români. Din Alba-Iulia primimu urmatórele sire : „Din reserv'a regimentulu nr. 50 bravii soldati români voiescu a luá parte la resboiulu din Bosnia, de si nu sânt chiamati acolo. La 3 sept. 2 sergenti, 6 fúhreri, 6 corporali, 3 gfr. si 2 infanteristi au datu unu recursu comandantulu reservei, spre a-i tramite si pe dânsii la resboiu. Însu comandantulu a refusat cererea tuturor suboficierilor, din caus'a că nu i-aru remané siarge de ajunsu; dar celor 3 gfr. si 2 infanteristi li-a promis, că-i va espedá fâra amênare la regimentulu 33, care se afla pe câmpulu de resboiu.“

Crisa ministeriale. Se anuncia din Vien'a, că Colomanu Széll si-a datu demissiunea, în urm'a careia întregu cabinetulu ung. alu dlui Tisza a demissionatu. Caus'a ar fi cheltuelile imense împreunate cu ocuparea Bosniei, cari, în starea misera de astadi a financiilor, monarchi'a nu le póte suportá.

Principele Napoleon, fiulu imperatulu lui Napoleon III, se va însorá. Mirés'a are sè fia principessa danesa Thyra. Dar fiindu că averea miresei stá mai alesu din diamante si dantele, cari nu aducu nici unu vinitu, tat'a ei, regele danesu, a promis, că i va asigurá unu vinitu anualu dupa unu capitalu de unu milion.

Processulu lui Suleiman pasia. Fostulu comandantu alu passulu Sipca, si mai târdiu alu armatei dela Dunare, Suleiman pasia s'a tramisu în jude-

cat'a unei curti marțiale. Processulu curge de trei luni, si Suleiman se apera cu atâta istetîme încatu din acusatul devinî acusatulu. Elu afirma si probéza, că Mahmud-Damat, o ruda a Sultanului, ar fi caus'a tuturor nenorocirilor. Astfel, fiindu că processulu compromite pe multi, se crede că acela se va sistá.

Unu coconasiu din Bucuresci cetindu anunțulu societății „Stockholms Intenknigs Garanti Actiebolog“ din Stockholm, prin care se promitea 10,000 franci aceluia ce va prinde pe cutare Emil Gruthers, care a falsificatu multe acții de ale Societății; a scrisu numitei Societății sub nume falsu, că acelu individuu se afla în Bucuresci, si deca i se vor tramite 400 franci, îl va descoperi. Societatea înse sciinduu, că falsificatorulu a fugitu în America si prin urmare vedînduu, că denunciatorulu din Bucuresci trebue să fia unu însietatoru, a notificatu casulu acest'a poliției din Bucuresci. Comissarululu dlu D. R. Rosetti publicá apoi în „Românulu“ unu anunțuu, în care dîcînduu că e represintantele acelei Societății, îl invitá a se înfacisiá într'unu hotelu, spre a primí banii. Dar coconasiulu nu veni, ci scrisu o epistola, dânduu unu locu de întelhnire. Comissarululu se înfacisiá, si îl arestá. Însietatorulu e unu anume Edgar Em. Gherman din Iasi.

Notitie economice. Culesulu viilor s'a începutu în unele părți ale țerii; se spera vinu multu si bunu. — Din Moldova se scrie, că pe acolo arborii înfiorescu a două ora. — Culesulu de cucuruzu produce rezultate bune, dar în multe locuri vermii au facutu pagube mari.

Sciri merunte din țiera. Dlu Alesandru C. Dragomiru, din Selagiú, a facutu dílele trecute censur'a de advocatu în Budapesta. — La Mișcolțiu a fost o esundare noua, care a acoperitu mai bine de o suta de case. — În Agria asemene a fost o esundare mare.

Noutati scurte din Români'a. Supusii austro-ungari din Bucuresci au înfiintiatu unu comitetu care se adune contribuiuri pentru ranitii din Bosni'a. — „Românulu“ scrie, că Domnitorulu va conferi medali'a „virtutii militare“ acelor pompieri, cari au mai ramas în viața dintre cei ce înainte cu trei-dieci de ani s'au opusu invasiunii turcesci pe délulu Spirei. — Deosebirea ce esistá în costumurile agentilor diplomatici ai țerii s'a desfiintiatu.

Din tumea mare. Se vorbesce prin cerurile turcesci, că Aleco pasia (Vogorides) ar fi desemnatu că loctiitoru în Rumeli'a. — Încheierea espositiunii universale din Paris s'a amânatu pâna la 20 nov.— Don Carlos se afla la Milano unde sustine la tribunalu pretensiunile sale contra generalului Boet, care i-ar fi furatu unu ordinu.

Suvenirea mortilor.

Teodoru Siandor, parocu gr. or. alu Muresiu-Cueșdiului în Transilvania, a repausatu la 24 sept., în etate de 48 ani.

Deslegarea ghiciturii de siacu din nr. 66 :

A fugi de lupta nu e demnu de noi,
Súm Românú, Românulu móre ca erou,

Unu Domnu ce nu are sufletu a muri
Pentru a lui țiera nu merita a fi.

Poesia de Dimitrie Bolintianu.

Bine au ghicit'o dómnele si domnișórele: Emilia Popescu, Eufrosina Nichefor, Fira Serafim, Sofia Cerniciu, Victoria I. Papiriu, Maria Cosma n. Dragosiu, Cornelia Dragosiu, Amalia Ardeleanu, Nina Popescu, Maria Crisanu.

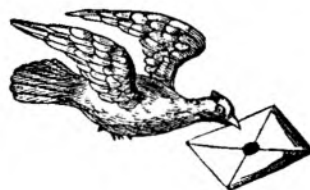
Ghicitura de siacu

de Dimitrie Prunesiu.

ri	Car-	blându	u	voiu	Sa	co-	tiu.
tre	li-	su-	pati,	dre	Ju-	a-	vedu
de	de	mân-	Nici	u-	se-lu	lu-	li-
si-	Diu-	mi-	mai	pri-	ulu	tri-	si-
Unu	na	Iu	ri-	mi	tu!	ni-	tându
du,	Va-	va	nu-	soa-	vesc	Nu	um-
gea	Ce-	cii,	plân-	De-	va-	pe	a-
frati.	gân-	pe	re,	dul-	cum	fându	re-

Se póte deslegá dupa saritululu calului.

Post'a Redactiunii.

Dsiórei E. L. in R. Póte.

Dnei A. C. in V. Ve multíamimu. Credemu că în scurtu timpú i vom puté face locu.

Dnei Z. D. in N. Cu ocasiunea cea mai de aprópe.

Treiluniulu octomvire—decemvire apropiându-se, deschidemu prenumeratiune noua la fói'a nóstra, cu conditiunile însemate în frunte. Observámú, că în treiluniulu acesta vom dá si suplementele promise pentru acestu semestru. Rogámú pe abonantii ale caror abonamente vor espirá să le rennoiésca de timpuriú, séu se ne retramita esemplarele.

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1878. Calea țierei nr. 10.